

Katoava luonnonvara?

Ajamaan oikeutetut sopimuspalokuntalaiset

Otsikon kysymyksen ovat viimeaikoina esittäneet monet ihmiset erilaisissa tilanteissa. Ja aivan aiheesta. Huoleen on kaksikin syytä. Ensimmäinen kynnyks on C-kortin ajavien ihmisten määrän väheneminen. Ja toinen hälytysajon osaamisvaatimukset. Sen sijaan raskaan liikenteen ammattipätevyys ei ole ongelma palokunnissa, sillä keikkaa, harjoituksia taikka valistustoimintaa eivät säädökset rajoita.

TEKSTI JUHA MERJAMA KUVAT PEKKA KOIVUNEN

Kuorma-auton ajokortin suorittaminen

C-luokan ajokortin voi suorittaa pääsääntöisesti vain 21 vuotta täyttänyt henkilö, 18–21 -vuotias vain ammattipätevyyskoulutuksen kautta. C1-luokan ajokortin (eli pikku-C:n) suorittajan tulee olla vähintään 18-vuotias. Pikkuceellä ei kuitenkaan voi raskaampia ajoneuvoja ajella, sillä kortti oikeuttaa maksimissaan 7,5 tonnin kokonaispainoon. Lisäksi ilman ammattipätevyyskoulutusta ei pelkällä C-kortilla saa käytännössä ajaa kuin omia ajaja kuorma-autolla, jota ei ole rekisteröity ammattikäyttöön. Normaali-ihmisillä tässä tulee yleensä terve tarveharkinta vastaan – ja C-kortti jää suorittamatta. Palokuntalaiset eivät kuitenkaan ole tässä mielessä normaali-ihmisiä, sillä palokunnan kirjallisella todistuksella voi 18-vuotiaskin hakeutua suoraan C-korttikoulutukseen. Tosin tällä C-kortilla ei palokuntalainenkaan saa ajaa muuta kuorma-autoa kuin paloautoa.

Jottei homma olisi ihan liian yksinkertaista, niin C-kortin suorittajien katoaminen on vienyt Suomesta valtaosan kuorma-autokortin suorituspaikoista: kun ei ole kysyntää, ei kannata pitää yllä myöskään tarjontaa. Käytännössä suuntaus näyttää siltä, että tulevaisuudessa ainoastaan isommissa taajamissa on kuorma-autokoulutusta. Tosin poikkeuksiakin on, esimerkiksi Taksi- ja liikennekoulutus Hannu Lindroos Oy on ojentanut autotavan kuorma-autonsa ja tulee B-korttinsa C-kortiksi korottavan luokse antamaan täsmäkoulutusta vaikkapa omaan palokuntaan.

Ajokorttikoulutus palokuntien peruskoulutukseksi

KUORMA-AUTOLUOKKAA OLEVIA paloutoja voidaan pelastustehtävissä ajaa lainsäädännön erityissäännöksillä. SSPL on ollut aktiivisesti ja onnistuneesti ajamassa näitä poikkeussäännöksiä. Ne ovat olleet tarpeellisia monestakin syystä mm. pelastuslaitosten kustannuksia ajatellen. Poikkeussäännöksiä ei voi ajatella vain erityisenä oikeutena, vaan oikeudet myös velvoittavat huolehtimaan turvallisesta paloautolla ajamisesta.

Jotta erityissäännökset saadaan tulevaisuudessa pidettyä, on pelastustoimen huolehdittava turvallisesta paloautolla ajosta kaikissa pelastustoimen tehtävissä. Kuorma-autoluokkaa oleva paloauto ei voi lähteä liikkeelle, jos sillä ei ole C-kortillista kuljettajaa.

Tapaturva on tehnyt hyvät koulutuspaketit, joita on hyödynnettävä myös sopimuspalokuntalaisten kuljettajien koulutuksessa. Ajokoulutus ei voi olla vain teoriaa, siksi koulutus käsittää suurimmaksi osaksi ajoharjoittelua. Sopimuspalokuntalaisten hälytysajokoulutus tulee saada kattavasti käyntiin.

Paloautolla ajaminen on pelastustoimintaa. Siksi myös C-korttikoulutus palokuntien peruskoulutuksena tulee saada käyntiin. Kuorma-autokortin ajaminen on vaikeutunut viime vuosina usean autokoulun luopuessa kuorma-autoista lainsäädännön kehityksen myötä. Silti vielä on mahdollisuuksia järjestää pelastuslaitosten ja autokoulujen yhteistyönä B-kortin täydentäminen C-kortiksi.

Kohtuullista on, että palokuntalainen ajaa omalla kustannuksellaan B-kortin. Tämän jälkeen pelastuslaitoksen kustannuksella B-kortti täydennetään palokuntien peruskoulutuksena C-kortiksi.

Isto Kujala

Hälytysajon vaatimukset

Vuosien saatossa on hälytysajokortista puhuttu niin puolesta kuin vastaanakin. Kortista puhuminen tuntuu kuitenkin hieman hölmöläisen hommalta, sillä (hälytys) ajokoulutus on ollut lakisääteistä jo vuosikausia. Tämä vaatimus tulee työturvallisuuslaista, jonka alaista toimintaa myös vpk on. Lyhykäisyydessään vaatimus tarkoittaa sitä, että esimiehen tulee varmistua alaisensa osaamisesta ennen kuin hänet voi laittaa mihinkään tehtävään. Ja tämä vaatimus koskee siis myös ajamista. Pelkkä koulutus ei kuitenkaan riitä, vaan esimiehen tulee seurata ja valvoa, että oppi on mennyt perille. Mitä muutakaan tämä voisi tarkoittaa kuin esimiehen antamaa ajolupaa? Ja esimiehän on se apukuskin paikalla istuva henkilö tai hänen esimiehensä – esimerkiksi palokunnan päällikkö. Vaikka mitään taskuun laitettavaa (hälytys) ajokorttia ei ainakaan toistaiseksi vaadita, ei tätä voi ohittaa aivan olan kohautuksella.

Koulutusvaatimuksen täyttämiseksi on Tapaturva Oy tehnyt jo pari vuotta sitten pelastusalan ajokoulutusta varten koulutusmateriaalin. Koulutus on kaksivaiheinen: ykkösvaiheessa tehdään lyhyen teoriaosion jälkeen vaikkapa oman aseman pihalla ajoneuvon käsittelyharjoitteita. Harjoitus kestää 1–3 tuntia ja koulutuksen voi vetää periaatteessa kuka tahansa palokuntalainen, materiaalikin löytyy maksutta SPEK:n Moodlesta

Esimiehen tulee varmistua alaisensa osaamisesta ennen kuin hänet voi laittaa mihinkään tehtävään.”

osoitteesta <http://edu.spek.fi>. Tässä yhteydessä mainittakoon, että samaisen paikan Vuorokoulutusosioista löytyy maksutta myös 2007 valmistuneet 'Hälytysajon turvallisuus' -verkkokurssimateriaalit. Koulutuksen kakkosvaiheen kouluttavat viisipäiväisen kouluttajakoulutuksen käyneet henkilöt. Toistaiseksi koulutuksessa on käynyt vain ammattipelastajia. Epäkohta on helposti korjattavissa, mikäli halukkaita ajokouluttajakokelaita vain löytyy riittävästi. Tämä erilliskoulutukseksi ristitty osio on hieman pidempi ja kesto kokonaisen päivän. Tässä harjoitellaan, toki teoriaa unohtamatta, mm. väistöjä, (häätä)jarrutuksia ja muita liikenteessä eteen tulevia tilanteita omalla tutulla kalustolla.

LISÄTIETOJA

Juha Merjama
Tapaturva Oy

LISÄÄ TIETOA MM.:

www.taksi-ja-liikennekoulutus.fi

www.tapaturva.fi

Ajokoulutusmateriaalien jakelun osalta SPEK / Markku Savolainen

Paloauto ja raskaan liikenteen ammattipätevyys

Raskaan liikenteen ammattipätevyysvaatimukset voidaan kiteyttää seuraavasti: hälytystehtävissä ja palokunnan harjoituksissa ei ammattipätevää C-korttia tarvita. Trafin viimeisin linjaus on hieman laajempi: pelastustoimeen liittyvä ajo ei vaadi ammattipätevyyttä. Tähän kategoriaan menee esimerkiksi toiminnan ja höökin esittely markkinoilla, samoin häkestä saatu tehtävä jakaa vettä lähiseudun asukkaille. Sen sijaan veden jakelu naapurin pyynnöstä ilman, että tehtävä tulee virallisia kanavia pitkin, vaatii ammattipätevyyden – ja itseasiassa lisäksi myös liikenneluvan. Samoin kyläkoulun pihan peseminen on ammattipätevyyden alaista toimintaa.

Ajaminen punaisella autolla on vastuullista toimintaa. Kuten ajokorttilainsäädännöstä havaitaan, on siihen annettu pelastusalalle erillisiä helpotuksia. Nämä helpotukset on myös helppo säätää pois, mikäli toiminta ei ole luottamuksen arvoista, niin kuin se tähän asti on pääsääntöisesti ollut. Pidetäänhän toiminta jatkossakin alan- ja asiantuntevan koulutuksen avulla kuosissa. ■